

Focs de més de quatre persones a la Barcelona del 1400

Autor: Carles Ortiz

Data de publicació: 25-01-2012

Quantes persones vivien a cada casa a la Catalunya del segle XV? Quatre? Cinc? Els còmputos oficials s'acostumen a fer multiplicant cada foc per 4. Ara podem dir que en força casos, els nombre de residents eren molts més.

Estic llegint el llibre *La vida quotidiana a Barcelona vers 1400*, de la Teresa-Maria Vinyoles i Vidal, editat per la Fundació Salvador Vives Casajuana (Barcelona, 1985)

Tot i tractar-se d'un estudi del 1400 i només de la ciutat de Barcelona, a la pàgina 80 l'autora diu el següent respecte al càlcul del cens. Transcripció literalment:

"El nombre de focs, és a dir, de cases habitades i censades l'any 1389 (que sembla que és un dels que ens dona les dades més completes) era de 6.695 focs. Cal pensar que hi manquen, almenys, la comunitat jueva, els hostals del bordell, les barraques dels pescadors, les casetes dels marginats més enllà del Portal dels Orbs i també els clergues i cavallers establerts a la ciutat. El nombre de focs no sempre és prou indicatiu per donar un nombre d'habitants, ja que a més de faltar-hi grups sencers, com acabem d'assenyalar, hem de tenir present que a les cases a més de la família hi havia "companya": servents, macips, esclaus, aprenents, oficials, amics. Trobem forasters a dispesa a moltes cases privades i també als hostals. Hi ha llars que amb els pares s'hi pot estar el fill casat; o la mare vídua amb els pubills i el seu servei, junt a una filla casada i el gendre; hi ha cases ocupades per diverses vídues, etcètera".

Dic això perquè en Jordi Bilbeny, en una conferència recent a la seu de Plural 21, a Barcelona, havia posat sobre la taula el tema del cens de Catalunya pels volts del 1500 en relació a la decadència i recordo que va comentar que en molts focs o masies hi podia haver molta més gent que no pas les 4 persones que s'acostumen a comptabilitzar per foc. Ara sabem, mercès a aquest estudi de la Teresa-Maria Vinyoles, que, efectivament, tot sovint hi havia a cada casa més gent del que ens pensem.

